

'Wen er maar aan' Extreem weer:

INTERVIEW hans oosters

DIJKGRAAF HANS OOSTERS: „ELKE STAD EN IEDER DORP MOET EEN PLENSBUI KUNNEN VERWERKEN." FOTO PIM MUL

Drukke zomer geweest? Ja best, zegt dijkgraaf Hans Oosters van Schieland en de Krimpenerwaard met gevoel voor understatement. Waterschappen moesten afgelopen droge en hete maanden, met hier en daar een plensbui, flink aan de bak. Het is goed gegaan, al zijn we nog niet klaar, zegt Oosters. „Een leerzame tijd.'"

Van RIK SNEIJDER

We weten nu wat klimaatverandering in houdt, zegt Hans Oosters. Hij is dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en voorzitter van de Unie van Waterschappen. Het was een leerzame zomer, dat in ieder geval. De waterschappen krijgen meer en meer te maken met warme en droge zomers. Maar ook met hevige plensbuien.

Oosters keek toch met een spijtige blik naar die hoosbuien van enkele weken geleden. „Je denkt toch, wat zonde om dat zoete water af te moeten voeren. Konden we het in deze droge periode toch maar wat langer vasthouden. Het zal er toch in de toekomst op neerkomen dat wij meer watervoorraden voor droge periode moeten aanleggen. Het is echter niet zo eenvoudig als het klinkt. Want als ik m'n kopje koffie volschenk en iemand anders doet er ook nog een scheut bij, dan heb ik een probleem. Wij moeten dus zorgvuldig met waterbergen en afvoeren omgaan.‘‘

Dus het weer van afgelopen zomer wordt normaal? Betekent dit een andere manier van werken voor de waterschappen?

„Reken er maar op dat dit soort weer normaal gaat worden. Het betekent zeker een andere manier van werken. Je kunt toch niet ieder jaar als het droog en warm weer is, het calamiteitenplan uit de kast trekken. Afgelopen zomer was het tweede stadium van het calamiteitsniveau bereikt. Dat wil zeggen dat de lange droge periode werd gezien als een dreiging. Een noodsituatie, zoals in 2003 toen de veendijk in Wilnis doorbrak, was er nu niet. In zo'n geval krijgt de dijkgraaf meer bevoegdheden en legt na afloop verantwoording af. Wat er voor waterschappen gaat veranderen, is dat de maatregelen die genomen zijn om het schaarse water te verdelen, een gangbaar bedrijfsproces gaat worden. Ieder schap weet wat er gedaan moet worden.‘‘

Hebben de waterschappen geleerd van deze zomer? Zijn ze nog wat wijzer geworden?

„Wijzer geworden zijn we zeker. In 2003 werden waterschappen onverwachts geconfronteerd met de risico's op dijkverschuivingen als gevolg van droogte. Sindsdien zijn we ook begonnen met inspecties en het beregenen van de dijken. Vijf jaar geleden was er ook een droge periode. Van die tijd weten we hoe de verzilting in het westen van het land aan te pakken valt. Maar ook nu, zoals gezegd, leren wij weer. Het gaat er op dit moment vooral om gro-

te hoeveelheden neerslag in een droge periode goed op te vangen. Dat is lastiger dan je denkt. Je moet wateroverlast zien te voorkomen en toch wil je het water behouden. Het zal gaan om nog beter proberen in te schatten waar en wanneer die hoosbuien precies gaan vallen. Kunnen de waterbergingen het aan? Is er voldoende capaciteit om water op te vangen in de steden? Daarover zal gesproken gaan worden. We zijn echter nog niet klaar met deze droge zomer. Er zijn nog steeds maatregelen van kracht, al is de druk er wel vanaf.''

Waterschappen worden gezien als een soort watertovernaars. Zij weten alles van waterbeheersing, al eeuwenlang. Mensen, maar ook gemeenten, kijken naar u als het een paar maanden niet regent, of als het water de kelders instroomt. Voelt u zich als waterschapsbaas alleen verantwoordelijk voor de maatregelen?

„Waterschappen hebben heel veel kennis en expertise en natuurlijk voelen die zich verantwoordelijk. Nederland moet droge voeten houden en we moeten het beschikbare zoete water goed verdelen en schoonhouden. Het neemt niet weg dat een ieder z'n verantwoordelijkheid heeft. Gemeenten, stedelingen en bewoners van het patteland moeten zich bewust worden van de klimaatverandering. Wen er maar aan. Mensen bij wie het water de kelder instroomt, hoef je het niet uit te leggen. Iemand in Gouda die z'n auto langs de gracht parkeert ziet het water bijna tot het randje van die gracht komen. Die hoef je het ook niet te vertellen. Een bak water van 80 millimeter per dag op je hoofd gaat normaal worden. Zoveel water in korte tijd kunnen we in ons dichtbevolkte land lang niet op alle plaatsen aan. De vraag is hoe we samen schade en overlast zoveel mogelijk voorkomen. Gemeenten hebben een grote verantwoordelijkheid. Zorg voor voldoende verlaagde pleinen voor waterberging in de stad; zo kun je het water opvangen. Koppel regenwaterafvoer los van het riool, zorg voor voldoende groen op kinderspeelplaatsen. Water- en groenbeheer worden enorm belangrijk. Elke stad en ieder dorp moet een plensbui kunnen verwerken. Alle gemeenten doen een stresstest. Dat wil zeggen dat via 3d-animaties in elke gemeente de zwakke plekken te zien zijn. Waar stroomt de boel over, waar kan het water weg, waar schiet de afvoer tekort. Op basis van zo'n kaart kunnen gerichte maatregelen genomen worden. Je kunt zelf ook veel doen. Bekend is dat je van je tuin geen tegelooze maakt. Zorg voor groen, vang het regenwater op in een ton zodat je daarmee de planten water kunt geven.''

Als we in de toekomst vaker het water onder elkaar moeten verdelen, wie mag er dan als eerste vers zoet water hebben?

„Haha, daar zijn zelfs regels van het Rijk voor. Die besluiten nemen de waterschappen niet. Je zou denken dat het water als eerste naar de landbouw, scheepvaart of de industrie gaat. Dat is dus niet zo. Allereerst worden de dijken in goede conditie gehouden. Daarna moet met water voorkomen worden dat natuurgebieden onherstelbare schade oplopen en dan is ons drinkwater aan de beurt.’’

U bent nog niet klaar met de droogte. Er gelden nog altijd maatregelen. Hoelang nog?

„Enkele droogtemaatregelen zijn opgeheven, zoals het aanzetten van gemaal de Aanvoerder. Er is nog steeds een neerslagtekort.’’
